

Cuntas Leithreasa 2022

Vóta 27

Comhar Idirnáisiúnta

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 27, ceanglaítear orm an cuntas leithreasa don Vóta a ullmhú gach bliain, agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

De réir an cheanglais seo, d'ullmhaigh mé an cuntas a ghabhann leis seo ar an tsuim a caitheadh sa bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2022 ar chúnamh forbartha oifigiúil ar leith, lena n-áirítear deontais ar leith agus ar ranníocaíochtaí le heagraíochtaí idirnáisiúnta ar leith atá rannpháirteach i gcúnamh forbartha agus ar thuarastail agus caiteachais i ndáil leo sin.

Cuirtear an toradh maidir le caiteachas i gcomparáid leis na suimeanna arna ndeontú ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2022, lena n-áirítear an tsuim a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasaí-i-gcabhair ar mhaithe le caiteachas don bhliain.

Dlítear barrachas €3.556 milliún a ghéilleadh don Státchiste.

Is cuid den chuntas iad an Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 7.

Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta

Cuireadh na polasaithe agus na prionsabail chaighdeánacha chuntasaíochta, maidir le cuntais leithreasa a tháirgeadh, mar atá leagtha amach ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe i gclár 22 de 2022, chun feidhme agus an cuntas á ullmhú, seachas i gcás an mhéid seo a leanas.

Sócmhainní caipítíl

Tá luach seilbhe na talún agus na bhfoirgneamh atá ar áireamh sa ráiteas faoi shócmhainní caipítíl bunaithe ar luachálacha tréimhsiúla, agus rinneadh breiseanna agus feabhsuithe ina dhiaidh sin ar thalamh agus ar fhoirgnimh a iompraítear ar a gcostas.

Is é an modh athluachála a úsáideadh an luach margaidh reatha bunaithe ar dhálaí áitiúla margaidh.

Dímheas

Déantar dímheas a ríomh ar bhonn bliantúil chun críocha an chuntais seo.

Ní dhéantar foirgnimh a dhímheas.

Idirbhearta malairte eachtraí

Aistrítear na hidirbhearta sin a rinneadh in airgeadraí eachtracha go euro ag an ráta malairte a bhí i bhfeidhm ag dáta an ghianta. Ar leibhéal an chláir misean tíre, aistrítear idirbhearta a rinneadh in airgeadraí eachtracha go euro ag ráta malairte an mhargaidh a bhí i bhfeidhm i dtús na míosa sin.

Aisíocaíochtaí deontais

Déantar deontais a maoiníodh ón gciste um chomhar déthaobhach agus cúnamh daonnúil a aisíoc leis an gciste nuair a fhaightear iad.

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach Airgeadais

Freagracht as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, admhaím an fhreagracht atá orm a chinntiú go bhfuil córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh airgeadais ar bun agus á fheidhmiú ag an Roinn.

Déantar an fhreagracht seo a chleachtadh i gcomhthéacs na n-acmhainní atá ar fáil dom féin agus i gcomhthéacs mo chuid oibleagáidí eile mar Ard-Rúnaí. Chomh maith leis sin, ní féidir le haon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach dearbhú réasúnach seachas dearbhú iomlán a thabhairt go ndéantar sócmhainní a chosaint, go ndéantar idirbhearta a údarú agus a thaifeadadh go cuí agus go gcoiscítear earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha nó go dtabharfaí faoi deara iad go tráthúil. Is próiseas leanúnach é an córas rialaithe inmheánach airgeadais a chothabháil agus bíonn an córas agus a éifeachtacht faoi athbhreithniú leanúnach.

Seirbhísí comhroinnte

Tá mo chuid freagrachtaí maidir le ceanglais an chomhaontaithe bainistíochta seirbhísí idir an Roinn seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte comhlíonta agam i ndáil le seirbhís chomhroinnte acmhainní daonna a sholáthar.

Bím ag brath ar litir dearbhaithe ó Oifigeach Cuntasaíochta na hOifige Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte á rá go bhfuil na rialuithe cuí á bhfeidhmiú le linn seirbhísí comhroinnte a sholáthar don Roinn seo.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil na gnéithe seo a leanas mar chuid di.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ar leibhéal an lucht bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar a bhfuil freagracht i leith bainistíocht airgeadais sannta.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus chun gníomhaíocht cheartaitheach chuí a áirithiú.
- Tá Coiste Iniúchóireachta ann chun comhairle a thabhairt dom le linn dom mo chuid freagrachtaí as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais a chomhlíonadh.
- Doiciméadaíodh nósanna imeachta le haghaidh gach príomhphróisis gnó.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistithe

Deimhním go bhfuil creat um nósanna imeachta riaracháin agus tuairisciú rialta bainistíochta i bhfeidhm, lena n-áirítear deighilt dualgas agus córas tarmhligin agus cuntasachta agus, go háirithe,

- go bhfuil córas buiséadaithe cuí ann lena ngabhann buiséad bliantúil a gcoimeádann an lucht ardbhainistíochta é faoi athbhreithniú
- go ndéanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe tráthrialta ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla airgeadais ina léirítear feidhmíocht airgeadais i gcoinne réamhaisnéisí
- go bhfuil córas bainistíochta riosca i bhfeidhm laistigh den Roinn

- go bhfuil córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú
- go bhfuil treoirlínte cuí um rialú infheistíochta caipitil agus disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadail i bhfeidhm

Iniúcháireacht inmheánaigh agus an Coiste Iniúcháireachta

Deimhním go bhfuil feidhm iniúcháireachta inmheánaigh ag an Roinn le pearsanra atá oile go cuí, rud a fheidhmíonn de réir cairt scríofa atá faofa agam. Téann anailís ar na rioscaí airgeadais sin atá os comhair na Roinne i bhfeidhm ar a cuid oibre agus tá a cuid pleananna bliantúla iniúcháireachta inmheánaigh, atá faofa agam féin, bunaithe ar an anailís sin. Tá sé d'aidhm ag na pleananna sin na príomhrialuithe a chlúdach ar bhonn rollach thar thréimhse réasúnach. I gcomhar leis an gCoiste Iniúcháireachta, déanaim athbhreithniú ar an bhfeidhm iniúcháireachta inmheánaigh ar bhonn tréimhsiúil. Tá próiseas foirmiúil i bhfeidhm chun go ndéantar gníomh leantach i leith thuairiscí na feidhme iniúcháireachta inmheánaigh.

Soláthar

Deimhním go gcinntíonn an Roinn go mbíonn díriú cuí ann ar dhea-chleachtas agus nithe á gceannach agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go gcomhlíontar na treoirlínte ábhartha ar fad.

Tá mionsonraí tugtha ag an Roinn ar thrí chonradh neamhiomaíoch sa tuairisceán bliantúil maidir le ciorclán 40/2002 don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus don Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe.

Neamhchomhlíonadh rialacha soláthair

Chomhlíon an Roinn na treoirlínte seachas i gcás aon chonradh amháin (ar mhó a luach ná €25,000) dar luach iomlán €74,917 (gan CBL a áireamh). Rinneadh an conradh a dámhadh roimhe sin faoi phróiseas tairisceana iomaíoch a fhadú thar dháta bunaidh an chonartha gan próiseas iomaíoch. (Áiríodh an conradh i dtuairisceán bliantúil 40/2002 a bhfuil tagairt déanta dó thuas.) Reáchtáladh comórtas tairisceana sa bhliain 2022 agus tháinig sé chun críche sa chéad ráithe den bhliain 2023. Tá an conradh sin comhlíontach anois.

Comhlíonadh cánach na misean

Is é beartas na Roinne oibleagáidí áitiúla cánach agus árachais shóisialta na náiteanna ina bhfuil misin lonnaithe a chomhlíonadh. Déanann an Rannóg Acmhainní Daonna agus an Rannóg Airgeadais araon oibleagáidí cánach na dtíortha óstacha a athbhreithniú ar bhonn leanúnach trí athbhreithnithe deisce ó fhoirne ag an gceanncheathrú agus trí chuairteanna tráthrialta misin. Chomh maith leis sin, áirítear athbhreithniú ar chomhlíonadh cánacha áitiúla in athbhreithniú iniúcháireachta inmheánaigh gach misin i bhfeidhm Iniúcháireachta Inmheánaigh na Roinne. Chomh maith leis sin, áiríonn an Roinn oiliúint i rialacha cánach áitiúla mar chuid dá clár oiliúna do bhaill foirne sula dtéann siad ar phostuithe thar lear.

Ina theannta sin, déanann cuntasóirí cuícháilithe agus iniúcháirí inmheánacha sna misin athbhreithniú ar an gcomhlíonadh sin.

Rioscaí suntasacha airgeadais

Baineann rioscaí dúchasacha le cúnamh forbartha ó nádúr, agus aithním na rioscaí sin agus déanaim iarracht iad a bhainistiú agus a mhaolú. Tá rialuithe láidre i bhfeidhm ag an gceannoifig, mar atá leagtha amach thuas, agus cuireann rialuithe breise i dtíortha comhpháirtíochta mar atá leagtha amach thíos leo.

Timpeallacht rialaithe inmheánaigh a fheabhsú

Chomh maith leis na rialuithe atá i bhfeidhm ag an gceannoifig, tá na rialuithe seo a leanas i bhfeidhm i dtíortha comhpháirtíochta chun na rioscaí dúchasacha i gcúnamh forbartha a mhaolú.

- Chomh maith leis an Ambasadóir, tá Ceann Forbartha ainmnithe, atá freagrach as an gclár cúnamh a bhainistiú, ag gach ambasáid.
- Chomh maith leis an Ambasadóir agus leis an gCeann Forbartha, cuimsítear speisialtóirí forbartha agus bainisteoirí/comhairleoirí cláir atá cuícháilithe agus a bhfuil taithí acu i struchtúr bainistíochta na hambasáide.
- Tá dianphróiseas pleanála agus ceadúcháin ann do gach clár tíre, lena n-áirítear forbairt a dhéanamh ar straitéis misin lena gcumhdaítear leasanna polaitíochta, trádála agus forbartha na hÉireann i ngach cás. Is féidir le straitéisí misin a bheith i bhfeidhm ar feadh suas le cúig bliana, agus iad saincheaptha do dhálaí áitiúla. Déantar gach straitéis misin a mheas ó thús trí phróiseas neamhspleách dearbhaithe cáilíochta sheachtraigh (EQA) sula gceadaítear í; tá gach straitéis misin faoi réir próiseas athbhreithnithe lár téarma chun athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn i gcomórtas le cuspóirí agus spriocanna; agus déantar gach straitéis misin a mheas trí athbhreithniú neamhspleách deiridh a dhéanamh roimh an gcéad timthriall straitéise eile.
- Tá próisis bhliantúla láidre phleanála gnó i bhfeidhm ag gach misean, lena n-áirítear rioscaí a shainaithint agus a mheasúnú maidir le cur chun feidhme plean gnó agus tá rialuithe i bhfeidhm chun na rioscaí sin a bhainistiú. Déantar pleananna gnó agus cláir rioscaí a fhorbairt i gcomhairle leis an gceannoifig agus déantar monatóireacht orthu agus, nuair is gá, déantar iad a thabhairt cothrom le dáta, ar bhonn ráithiúil. Tuairiscítear rioscaí suntasacha misin don Choiste Bainistíochta Riosca agus don Bhord Bainistíochta, ar aon dul le Beartas Bainistíochta Riosca na Roinne.
- Tá feidhm airgeadais ar bun go háitiúil ag gach ambasáid, atá faoi cheannas ag ceann airgeadais cuícháilithe a thuairiscíonn don Ambasadóir agus don Rannóg Airgeadais sa cheannoifig araon.
- Tá lámhleabhar mionsonraithe nósanna imeachta airgeadais i bhfeidhm ina leagtar amach go mion na nósanna imeachta atá le leanúint i ndáil le gach idirbheart riaracháin agus gach idirbheart a bhaineann le deontais.
- Tá iniúcháirí inmheánacha i bhfeidhm i ngach ambasáid, a thuairiscíonn go díreach don Ambasadóir, agus tugtar faoina gcuid oibre iniúcháireachta inmheánaí mar chuid de straitéis fhoriomlán iniúcháireachta inmheánaí/plean gnó foriomlán iniúcháireachta inmheánaí na Roinne atá faoi bhainistiú ag Aonad Meastóireachta agus Iniúcháireachta neamhspleách na Roinne. Déanann an tAonad Meastóireachta agus Iniúcháireachta maoirseacht ar an obair agus cinntíonn sé go ndéantar an obair de réir na gCaighdeán Iniúcháireachta Inmheánaí a nglactar go hidirnáisiúnta leo.

Ina theannta sin, maidir le híocaíochtaí ceannoifige do chúnamh forbartha thar lear (lena n-áirítear maoiniú daonnúil, maoiniú iltaobhach agus maoiniú sochaí sibhialta), tá sásraí láidre pleanála gnó i bhfeidhm, lena n-áirítear an buiséad foriomlán a bheith á cheadú ag an gCoiste Idir-rannach um Chúnamh Forbartha, monatóireacht ar chaiteachas a bheith á dhéanamh ag an nGrúpa Ardbhainistíochta ar bhonn míosúil agus nósanna imeachta láidre bainistíochta deontais roimh an fíocaíocht a dhéanamh agus ina diaidh.

Leagtar béim leanúnach ar a chinntiú go bhfuil córas láidir bainistíochta riosca i bhfeidhm ar fud an chláir cúnamh, lena n-áirítear rialuithe chun an lucht bainistíochta a chur ar an eolas maidir le hathruithe sa phróifíl riosca bhraite i ndáil le haon ghné den chlár ionas gur féidir gníomhaíocht chuí a dhéanamh a luaithe is féidir.

Úsáidtear an gnáthchur chuige maidir le bainistíocht deontas chun na deontais ar fad a bhronnadh, agus ba cheart go gcinnteodh sé sin comhsheasmhacht maidir le cur chuige i leith bainistíocht deontais ar fud an chláir.

Táim tiomanta dá chinntiú go leanfaimid orainn ag neartú ár gcóras sainaitheanta agus bainistíochta riosca agus go leanfar ag déanamh monatóireachta agus iniúchta leis an mbaol go mbainfí mí-úsáid as cistí amach anseo a íoslaghdú.

Ceangaltais deontais

Tá an Roinn i mbun próiseas chun córas leictreonach bainistíochta deontais a fhorbairt a mbeidh mar aidhm leis gach ceangaltas deontais a rianú agus faisnéis cothrom le dáta a chur ar fáil maidir le hoibleagáidí na Roinne i ndáil le ceangaltais chonartha den sórt sin. In éagmais córas den chineál sin, ní fhéadfaí an nochtadh mionsonraithe a lorgaítear sna cuntais leithreasa i ndáil le ceangaltais deontais a mheas. Tá meastachán maidir leis na hoibleagáidí a bhí amuigh ag an 31 Nollaig 2022 tugtha i Nóta 2.7, áfach.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha chun feidhme ag an Roinn lena ndéantar sainaitheint agus tuairisciú ar na príomhrioscaí agus na gníomhartha bainistíochta atá á ndéanamh chun aghaidh a thabhairt ar na rioscaí sin agus, a mhéid agus is féidir, chun iad a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm lena sainaitheantar na príomhrioscaí atá os comhair na Roinne agus rinneadh iad a shainaitheint, a mheas agus a ghrádú de réir a dtábhachta. Déanann an Bord Bainistíochta an clár a athbhreithniú agus a athrú chun dáta ar bhonn ráithiúil. Úsáidtear toradh na measúnuithe sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh chun a chinntiú go ndéantar rioscaí a bhainistiú de réir leibhéal inghlactha.

Déanann an tAonad Meastóireachta agus Iniúcháireachta athbhreithnithe tréimhsiúla ar chóras bainistíochta riosca na Roinne mar chuid dá iniúchadh inmheánach ilbhliantúil freisin.

Mionsonraítear sa chlár rioscaí na rialuithe agus na gníomhartha atá riachtanach chun rioscaí a mhaolú agus an fhreagracht as oibriú rialuithe atá sannta do bhaill foirne ar leith.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl go tráthúil dóibh siúd atá freagrach as gníomhaíocht cheartaitheach a dhéanamh agus don lucht bainistíochta agus don Bhord Bainistíochta, nuair is ábhartha. Deimhním gur sainaithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh shainaitheanta a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta ag an Roinn chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistíochta riosca agus rialaithe. Tá monatóireacht agus athbhreithniú na Roinne ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar obair na n-íniúcháirí inmheánacha agus seachtracha agus na ndaoine den lucht ardbhainistíochta laistigh den Roinn atá freagrach as an gcreat rialaithe inmheánaigh airgeadais a fhorbairt agus a chothabháil.

Saincheisteanna rialaithe inmheánaigh airgeadais

Níor sainaithníodh aon laigí i rialú inmheánach airgeadais maidir leis an mbliain 2022 atá le nochtadh sa chuntas leithreasa.

Joe Hackett

Oifigeach Cuntasaíochta
Comhar Idirnáisiúnta

30 Márta 2023

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Vóta 27 Comhar Idirnáisiúnta

Tuairim faoin gcuntas leithreasa

Tá iniúchadh déanta agam ar an gcuntas leithreasa do Vóta 27 Comhar Idirnáisiúnta don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2022 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú) 1993.

I mo thuairimse,

- léirítear go cuí sa chuntas leithreasa na fáлтаis agus an caiteachas a bhain le Vóta 27 Comhar Idirnáisiúnta don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2022, agus
- ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe.

Bonn faoin tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht arna fhógairt ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúcháireachta. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm faoi na caighdeáin sin san aguisín leis an tuarascáil seo. Níl baint ná páirt agam le Comhar Idirnáisiúnta agus tá na freagrachtaí eitice eile atá orm de réir na gcaighdeán comhlíonta agam.

Creidim gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuair mé le bonn a chur faoi mo thuairim.

Tuarascáil ar an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais, agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm le tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta san aguisín leis an tuarascáil seo.

Níl aon rud le tuairisciú agam ina leith sin.

Seamus MacCárthaigh

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

27 Meitheamh 2023

Aguisín leis an tuarascáil

Freagrachtaí an Oifigigh Cuntasaíochta

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as na nithe seo a leanas:

- an cuntas leithreasa a ullmhú de réir alt 22 den Exchequer and Audit Departments Act 1866
- a chinntiú go gcomhlíonann an cuntas leithreasa ceanglais na *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe agus ordacháin eile ón Aire Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe
- rialtacht na n-idirbheart a chinntiú, agus
- cur chun feidhme a dhéanamh ar cibé rialú inmheánach a chinneann an tOifigeach Cuntasaíochta a bheith riachtanach chun cuntas leithreasa a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis.

Freagrachtaí an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 3 den Acht um Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, an cuntas leithreasa a iniúchadh agus tuairisciú air do Thithe an Oireachtais, á lua cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh, i mo thuairimse, a chuirtear na fáiltais agus an caiteachas a bhaineann leis an vóta i láthair go cuí sa chuntas.

Tá sé mar chuspóir agam agus an t-iniúchadh á dhéanamh agam dearbhú réasúnach a fháil ar cé acu atá nó nach tá an cuntas leithreasa saor ó mhíráiteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis. Is ionann dearbhú réasúnach agus leibhéal ard dearbhaithe. Mar sin féin, ní deimhniú é gur i ngach cás ina bhfuil sé ann a aimseofar míráiteas ábhartha le linn iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht. Is féidir le míráitis teacht as calaois nó earráid agus meastar iad a bheith ábhartha más amhlaidh ina n-aonar nó mar chomhiomlán a d'fhéadfaí a bheith ag súil leis le réasún go rachadh siad i bhfeidhm ar chinntí eacnamaíoch a dhéanann úsáideoirí ar bhonn an chuntais leithreasa.

Mar chuid d'iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht, úsáidim breithiúnas gairmiúil agus coinnim sceipteachas gairmiúil ar bun ar fud an iniúchta. Le linn déanamh amhlaidh,

- Déanaim sainaithint agus measúnú ar na rioscaí a bhaineann le míráiteas ábhartha sna cuntas leithreasa, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis; ceapaim nósanna imeachta iniúcháireachta atá freagrúil do na rioscaí sin agus cuirim i bhfeidhm iad; agus faighim fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bunús a thabhairt do mo thuairim. Is airde an baol nach mbraithe míráiteas ábhartha de bharr calaoise ná de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnamh d'aon ghnó, mífhaisnéis nó sárú ar an rialú inmheánach a bheith i gceist le calaois.

- Gnóthaím tuiscint ar rialú inmheánach atá ábhartha don iniúchadh chun nósanna imeachta iniúcháireachta a cheapadh atá oiriúnach do na cúinsí. Ní dhéanaim amhlaidh, áfach, chun tuairim a thabhairt ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim measúnú ar cé acu a comhlíonadh nó nár comhlíonadh forálacha cuntasaíochta na *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe.

Déanaim cumarsáid leis an Oifigeach Cuntasaíochta maidir le raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus le fionnachtana suntasacha an iniúchta, lena n-áirítear aon easnamh shuntasacha i rialú inmheánach a shainithním le linn m'iniúchta, i measc ábhair eile.

Tuairiscím trí eisceacht i gcás gurb amhlaidh, i mo thuairimse,

- nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a theastaigh uaim do m'iniúchadh, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta chun mé a chumasú iniúchadh réidh cuí a dhéanamh ar an gcuntas leithreasa, nó
- nach bhfuil an cuntas leithreasa ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Tuairisciú ar an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais

Ní chumhdaíonn mo thuairim ar an gcuntas leithreasa an ráiteas ón Oifigeach Cuntasaíochta faoi rialú inmheánach airgeadais, agus ní chuirim aon chinneadh dearbhaithe in iúl ina leith.

I dtaca leis an iniúchadh ar an gcuntas leithreasa, ceanglaítear orm faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais a léamh agus, le linn déanamh amhlaidh, a bhreithniú cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh atá an fhaisnéis atá tugtha laistigh de neamh-chomhsheasmhach go hábhartha leis an gcuntas leithreasa nó le heolas a gnóthaíodh le linn an iniúchta nó atá an chuma uirthi ar shlí eile go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Más amhlaidh, bunaithe ar an obair a rinne mé, go gcinnim go ndearnadh míráiteas ábhartha, ceanglaítear orm an fóras sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar ábhair eile

Féachaim le linn an iniúchta le fianaise a fháil ar rialtacht na n-idirbheart airgeadais. Ceanglaítear orm faoi alt 3 den Acht um Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, tuairisciú i gcás go sainaithním aon chás ábhartha nár caitheadh airgead poiblí do na críocha a bhí beartaithe ann nó nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú ann.

Ceanglaítear orm freisin faoi Acht 1993 tuarascáil a ullmhú gach bliain ar cibé ábhair a eascraíonn as m'iniúchtaí ar na cuntais leithreasa is cuí liom. I gcásanna den sórt sin, tagraítear sna tuarascálacha iniúcháireachta ar na cuntais leithreasa lena mbaineann don chaibidil ábhartha/do na caibidlí ábhartha sa *Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí* uaim, ar tuarascáil bhliantúil í.

Vóta 27 Comhar Idirnáisiúnta

Cuntas Leithreasa 2022

		2022		2021
		Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
Caiteachas cláir				
A	Obair ar laghdú na bochtaineachta agus an ocras			
	<i>Bunaidh</i>	604,932		
	<i>Forlíontach</i>	30,000		
			634,932	568,273
			632,022	
Ollchaiteachas				
	<i>Bunaidh</i>	604,932		
	<i>Forlíontach</i>	30,000		
			634,932	568,273
			632,022	
	<i>Lúide</i>			
B	Leithreasaí-i-gcabhair	1,030	1,676	1,041
Glanchaiteachas				
	<i>Bunaidh</i>	603,902		
	<i>Forlíontach</i>	30,000		
			633,902	567,232
			630,346	

Barrachas

Dlítear barrachas na suime a soláthraíodh thar an nglansuim a cuireadh i bhfeidhm a ghéilleadh don Stáitchiste.

	2022	2021
	€	€
Barrachas le géilleadh	3,555,873	2,752,117

Joe Hackett

Oifigeach Cuntasaíochta
Comhar Idirnáisiúnta

30 Márta 2023

Nótaí leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 Ráiteas faoin gCostas Oibriúcháin 2022

	2022	2021
	€000	€000
Costas an chláir	593,851	533,249
Pá	22,480	20,861
Neamhphá	15,691	14,163
Ollchaiteachas	632,022	568,273
<i>Lúide</i>		
Leithreasaí-i-gcabhair	1,676	1,041
Glanchaiteachas	630,346	567,232
Athruithe ar shócmhainní caipitil		
Ceannacháin airgid thirim	(388)	
Dímheas	399	
Diúscairtí airgid thirim	7	
Brabús ar dhiúscairtí	(7)	11
		(382)
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha		
Laghdú ar fhabhruithe deiridh	(372)	
Laghdú ar fhardail	37	(335)
		(96)
Caiteachas díreach	630,022	566,754
Caiteachas a iompraíodh in áit eile		
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (nóta 1.1)	420	28
Glanchostas an chláir	630,442	566,782

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara ^a

Tá an ghlanuim caiteachais ar sheirbhísí gaolmhara comhdhéanta de na suimeanna seo a leanas maidir le Vóta 27 a iompraíodh in áit eile.

		2022	2021
		€000	€000
Vóta 13	Oifig na nOibreacha Poiblí	391	—
Vóta 18	An Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte	29	28
		420	28

Nóta ^a Tá pinsin foirne a tabhaíodh i ndáil leis an Vóta seo agus a gearradh ar Vóta 12 Aoisliúntas agus Liúntais Scoir aitheanta sa nóta i Vóta 28 maidir le glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara.

Nóta 2 Ráiteas faoin Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2022

	Nóta	2022 €000	2021 €000
Sócmhainní caipitil	2.1	13,076	13,087
Sócmhainní reatha			
Banc agus airgead tirim	2.2	8,140	10,091
Fardail		—	37
Réamhíocaíochtaí	2.3	2,340	1,917
Iarmhéideanna dochair eile		125	356
Iomlán na sócmhainní reatha		10,605	12,401
Lúide dliteanais reatha			
Speansais fhabhraithe		353	302
Iarmhéideanna sochair eile	2.4	722	762
Cuntas (deontas) um chúnamh déthaobhach agus cúnamh eile	7	3,986	8,061
Glanmhaoiniú ón Státhiste	2.5	3,557	1,624
Iomlán na ndlíteanas reatha		8,618	10,749
Glansócmhainní reatha		1,987	1,652
Glansócmhainní		15,063	14,739
Arna léiriú ag:			
Cuntas maoinithe Stáit	2.6	15,063	14,739

2.1 Sócmhainní caipítíl

	Talamh agus foirgnimh €000	Trealamh €000	Troscán agus feistis €000	Feithiclí €000	Sócmhainní atá á bhforbairt €000	Iomlán €000
Ollsócmhainní ^a						
Costas nó luacháil ag an 1 Eanáir 2022	11,691	2,323	817	3,232	740	18,803
Breiseanna	82	103	—	152	51	388
Diúscairtí	—	(568)	(28)	(98)	—	(694)
Costas nó luacháil ag an 31 Nollaig 2022	11,773	1,858	789	3,286	791	18,497
Dímheas carntha						
Iarmhéid tosaigh ag an 1 Eanáir 2022	—	2,075	747	2,894	—	5,716
Dímheas don bhliain	—	148	13	238	—	399
Dímheas ar dhiúscairtí	—	(568)	(28)	(98)	—	(694)
Dímheas carnach ag an 31 Nollaig 2022	—	1,655	732	3,034	—	5,421
Glansócmhainní ag an 31 Nollaig 2022	11,773	203	57	252	791	13,076
Glansócmhainní ag an 31 Nollaig 2021	11,691	248	70	338	740	13,087

Nóta ^a Áirítear leis seo sócmhainní áirithe a fuarthas roimh an 1 Eanáir 2020 ar chostas nó ar luach faoi bhun €10,000 an ceann.

2.2 Banc agus airgead tirim

ag an 31 Nollaig	2022	2021
	€000	€000
larmhéideanna ag an bPámháistir Ginearálta	6,266	7,615
larmhéid an chuntais bainc tráchtála	231	317
larmhéideanna bainc agus airgid thirim an mhisin	1,643	2,159
	8,140	10,091

2.3 Réamhíocaíochtaí

ag an 31 Nollaig	2022	2021
	€000	€000
Cíosanna misin	1,388	1,312
Eile	952	605
	2,340	1,917

2.4 larmhéideanna sochair eile

ag an 31 Nollaig	2022	2021
	€000	€000
Suimeanna atá dlíte don Stát		
Cáin shiarchoinneálach ar sheirbhísí gairmiúla	67	149
Cáin bhreisluacha	26	19
	93	168
larmhéideanna sochair eile	629	594
	722	762

2.5 Glanmhaoiniú ón Státchiste

ag an 31 Nollaig	2022	2021
	€000	€000
Barrachas le géilleadh	3,556	2,752
Deontas ón Státchiste nár tarraingíodh	1	(1,128)
Glanmhaoiniú ón Státchiste	3,557	1,624

Arna léiriú ag:**Féichiúnaithe**

Banc agus airgead tirim	8,140	10,091
larmhéideanna dochair eile	125	356
	<u>8,265</u>	<u>10,447</u>

Creidiúnaithe

Dlite don Stát	(93)	(168)
larmhéideanna sochair eile	(629)	(594)
Cuntas (deontas) um chiste déthaobhach agus cúnamh eile	(3,986)	(8,061)
	<u>(4,708)</u>	<u>(8,823)</u>
	3,557	1,624

2.6 Cuntas maoinithe Stáit

	Nóta	2022	2021
		€000	€000
larmhéid ag an 1 Eanáir		14,739	13,179
Eisiocaíochtaí as an Vóta			
Soláthar meastacháin	Cuntas	633,902	
Barrachas le géilleadh	Cuntas	(3,556)	
Glanvóta		630,346	567,232
Caiteachas (airgead tirim) a iompraíodh in áit eile	1	420	28
Caiteachas neamhairgid – sócmhainní caipítíl		—	1,082
Glanchostas an chláir	1	(630,442)	(566,782)
larmhéid ag an 31 Nollaig		15,063	14,739

2.7 Ceangaltais

Ceangaltais dhomhanda	2022	2021
ag an 31 Nollaig	€000	€000
Soláthar earraí agus seirbhísí, lena n-áirítear ceangaltais chíos	7,691	8,964
Cláir deontas neamhchaipitil	185,574	246,103
lomlán na gceangaltas is infhorfheidhmithe le dlí	193,265	255,067

Nóta 3 Caiteachas Vóta

Anailís ar chaiteachas riaracháin

Tá an caiteachas riaracháin atá leagtha amach thíos ar áireamh i gClár A chun costais iomlána an chláir a chur i láthair.

		2022	2021
		Soláthar meastacháin	Toradh
		€000	€000
i	Tuarastail, pá agus liúntais	23,180	20,861
ii	Taisteal agus cothú	2,220	982
iii	Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha	1,750	1,532
iv	Seirbhísí poist agus teileachumarsáide	1,725	1,651
v	Trealamh oifige agus seirbhísí seachtracha TF	1,225	1,200
vi	Costais áitribh oifige	7,960	6,321
vii	Seirbhísí comhairleoireachta agus athbhreithnithe ar luach ar airgead agus ar pholasaithe	400	277
viii	Tacaí promóisin agus tacaí postuithe	2,520	2,200
		40,980	38,171
			35,024

Difríochtaí suntasacha

Déantar anailís sa mhéid seo a leanas ar chaiteachas riaracháin an Vóta agus leagtar amach na cúiseanna le difríochtaí suntasacha (+/- 25% agus €100,000).

vi Costais áitribh oifige

Soláthar meastacháin €7.96 milliún; toradh €5.797 milliún

Ba mar thoradh ar mhoill le tús a chur le hoibreacha forbartha caipitil a bhí gannchaitheamh €2.163 milliún ann maidir le costais áitribh oifige.

Clár A Obair ar laghdú na bochtaineachta agus an ocras

		2022		2021
		Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
A.1	Riarachán – pá	23,180	22,480	20,861
A.2	Riarachán – neamhphá	17,800	15,691	14,163
A.3	Comhar déthaobhach agus cúnamh daonnúil			
	<i>Bunaidh</i>	482,960		
	<i>Forlíontach</i>	30,000		
		512,960	513,710	444,668
A.4	Ranníocaíochtaí le cistí idirnáisiúnta chun leas na dtíortha i mbéal forbartha	37,192	36,341	45,507
A.5	Ranníocaíochtaí leis na Náisiúin Aontaithe agus le gníomhaireachtaí forbartha eile	43,800	43,800	43,074
		634,932	632,022	568,273

Difríochtaí suntasacha

Seo a leanas na cúiseanna le difríochtaí suntasacha i gcaiteachas cláir (+/- 5% agus €100,000). Tríd is tríd, bhí an caiteachas a bhain le Clár A €27.09 milliún níos airde ná mar a soláthraíodh i dtús báire. Bhain €2.809 milliún de sin le caiteachas riaracháin agus míníodh é sin cheana féin, agus is mar gheall ar na nithe seo a leanas den chuid is mó a tharla an difríocht €24.281 milliún atá fágtha:

A.3 Comhar déthaobhach agus cúnamh daonnúil

Soláthar meastacháin €482.96 milliún; toradh €513.71 milliún

Tháinig méadú €30.75 milliún ar chaiteachas i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin chun éascú a dhéanamh ar fhreagra na hÉireann i leith an cháis slándála bia atá ag éirí níos measa i gCorn na hAfraice.

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasaí-i-gcabhair

		2022		2021
		Measta	Réadaithe	Réadaithe
		€000	€000	€000
1	Leithreasaí-i-gcabhair	450	1,076	465
2	Fáltais ó ranníocaíochtaí breise aoisliúntais ar luach saothair seirbhíse poiblí	580	600	576
Iomlán		1,030	1,676	1,041

Difríochtaí suntasacha

Seo a leanas na cúiseanna le difríochtaí suntasacha (+/- 25% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí leithreasaí-i-gcabhair €646,000 níos mó ná an meastachán. Tá mínithe ar na difríochtaí leagtha amach thíos:

1 Leithreasaí-i-gcabhair

Soláthar meastacháin €450,000; toradh €1.076 milliún

Ba mar thoradh ar tháillí víosaí méadaithe a fuarthas ó cuireadh deireadh le srianta taistil Covid-19 agus mar gheall ar aisíocaíochtaí deontais a fuarthas a tharla an méadú €626,000.

Nóta 5 Soláthar Foirne agus Luach Saothair

5.1 Líon na bhfostaithe

Coibhéisí lánaimseartha	2022	2021
Líon foirne ag deireadh na bliana	583	597

5.2 Pá

	2022	2021 ^a
	€000	€000
Pá	18,490	17,112
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	65	51
Liúntais eile	1,793	1,734
Ragobair	25	23
ÁSPC an fhostóra	1,514	1,412
Slándáil shóisialta eachtrach agus costais eile	593	529
Pá iomlán ^b	22,480	20,861

Nóta ^a Athluadh figiúirí comparáideacha ar mhaithe le comhsheasmhacht le bunús na hanailíse sa bhliain 2022.

^b Ina theannta sin, tabhaítear costais foirne do bhaill foirne atá fostaithe ag misin chun slándáil a thabhairt agus atá páirteach chun an clár a sholáthar. Gearrtar na costais sin ar chostais slándála i gcostais riaracháin neamhphá agus ar chostais an chláir, de réir mar is cuí.

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair is airde	
			2022	2021
			€	€
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	11	2	21,619	20,663
Liúntais eile	120	65	90,618	87,130
Ragobair	16	0	9,531	9,139
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	7	5	16,008	21,551

5.4 Foireann Vóta 27 de réir banda pá

Tá líon na bhfostaithe de chuid Vóta 27 a raibh a sochair iomlána fostaithe (lena n-áirítear bunphá, liúntais agus ragobair, gan ÁSPC an fhostóra agus costais phinsin an fhostóra a áireamh) don bhliain airgeadais idir €20,000 agus €59,999 agus a tháinig faoi gach banda €10,000 ó €60,000 ar aghaidh mar a leanas.

Banda pá (€)		Líon na bhfostaithe	
Ó	Go	2022	2021
20,000	59,999	147	135
60,000	69,999	18	19
70,000	79,999	31	22
80,000	89,999	22	29
90,000	99,999	12	15
100,000	109,999	15	9
110,000	119,999	14	10
120,000	129,999	6	3
130,000	139,999	3	5
140,000	149,999	3	2
150,000	159,999	1	1
160,000	169,999	—	1
170,000	179,999	—	—
180,000	189,999	—	—
190,000	199,999	—	1
200,000	209,999	1	—

5.5 Socruithe eile luach saothair

Rinneadh cúigear (2021: ceathrar) státseirbhíseach ar scor atá ag fáil pinsean státseirbhíse a athfhostú ar bhonn táille ar chostas iomlán €99,629 (2021: €10,512).

5.6 Ró-íocaíochtaí párolla

ag an 31 Nollaig	Líon na bhfaighteoirí	2022 €	2021 €
Ró-íocaíochtaí	9	12,230	18,122
Pleananna aisghabhála i bhfeidhm	4	4,097	6,280

5.7 Scaoilíocaíochtaí/íocaíochtaí iomarcaíochta

Íocadh scaoilíocaíocht arbh fhiú €4,267 í le linn na bliana 2022 le ball foirne amháin ar foirceannadh a fhostaíocht.

5.8 Luach saothair agus sochair an Oifigigh Cuntasaíochta

Ní ghearrtar tuarastal an Oifigigh Cuntasaíochta ar an Vóta seo, agus tugtar cuntas ann sa chuntas leithreasa do Vóta 28 Gnóthaí Eachtracha.

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Ranníocaíochtaí leis na Náisiún Aontaithe agus le gníomhaireachtaí forbartha eile (A.5)

Seo a leanas miondealú ar íocaíochtaí faoi fho-mhírcheann A.5. Féadfar íocaíochtaí breise a dhéanamh ó fho-mhírcheann A.3 leis na comhlachtaí is comhpháirtithe atá liostaithe.

	2022	2021
	€000	€000
Clár Forbartha na Náisiún Aontaithe (UNDP)	7,750	7,750
Ciste Leanaí na Náisiún Aontaithe (UNICEF)	8,200	8,200
Ard-Choimisinéir na Náisiún Aontaithe le haghaidh Dídeanaithe (UNHCR)	10,500	10,500
Ciste Daonra na Náisiún Aontaithe	4,000	3,500
Oifig Ard-Choimisinéir na Náisiún Aontaithe um Chearta an Duine	3,272	2,130
UNAIDS	2,500	3,400
Ciste Forbraíochta na Náisiún Aontaithe do Mhná (UNIFEM)	2,000	2,000
Ciste Iontaobhais Ginearálta na Náisiún Aontaithe	1,050	1,050
Eagraíocht Forbartha Tionscail na Náisiún Aontaithe	380	424
Ciste na Náisiún Aontaithe um Chothú na Síochána	2,500	2,000
Ciste Iontaobhais Chlár Comhshaoil na Náisiún Aontaithe (UNEP)	150	250
Oibrithe deonacha na Náisiún Aontaithe	1,200	1,100
Eile - éagsúil	298	770
	43,800	43,074

Nóta 7 Cuntas (deontas) um chomhar déthaobhach agus comhar eile

Cuntas fáltas agus íocaíochtaí le linn na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2022

	2022	2021
	€000	€000
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	8,061	8,905
Deontas	513,710	444,668
Suimeanna a aisghabhadh sa bhliain	1,695	856
Caiteachas don bhliain	(519,269)	(446,395)
Gluaiseacht in iarmhéideanna bainc arna sealbhú ag misin	(211)	27
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	3,986	8,061